

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 47 · 6. februar
Sesjonen 2019–2020

Møte torsdag den 6. februar 2020 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 47):

1. Valg av nye medlemmer til valgkomiteen
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om nye virkemidler for utslippskutt i kommunene
(Innst. 91 S (2019–2020), jf. Dokument 8:176 S (2018–2019))
3. Interpellasjon fra representanten Margunn Ebbesen til landbruks- og matministeren:
«Det ble i 2019 avdekket flere tilfeller av kritikkverdige forvaltningspraksis i Mattilsynet. Stortinget anmodet derfor i juni 2019 regjeringen om å gjennomføre en uavhengig gransking av Mattilsynets tilsynsvirksomhet i grønn og blå sektor. Landbruks- og matdepartementet fulgte opp Stortingets anmodning ved å gi et granskingsoppdrag til KPMG, som leverte sin rapport i desember 2019. Granskingsrapporten avdekker betydelige svakheter i Mattilsynets planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn. Regelverksforvaltningen er ikke enhetlig, og Mattilsynets kommunikasjon med de det føres tilsyn med, er mangelfull. Mattilsynet får kritikk for mangelfull styring og planlegging, både når det gjelder risikobasering, kvalitetssikring og opplæring. IKT-systemene støtter heller ikke effektiv planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn. Dette er alvorlige funn som det må tas tak i raskt og kraftfullt. Vi er avhengige av å ha et mattilsyn som både brukere og forbrukere kan ha tillit til. Tilliten til Mattilsynet må gjenreises.
Hvordan vil statsråden følge opp granskingsrapporten og sikre at det raskt blir varige forbedringer i Mattilsynets tilsynspraksis?»
4. Referat

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om permisjon for representanten Stein Erik *Lauvås* i tiden fra og med 8. februar til og med 13. februar for å delta på konferansen World Urban Forum i Abu Dhabi.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Siv Henriette *Jacobsen*, innkalles for å møte i tiden fra og med 11. februar til og med 13. februar.

Presidenten: Representanten Bjørnar Moxnes vil fremsette et representantforslag.

Bjørnar Moxnes (R) [10:01:17]: Rødt fremmer forslag om ratifikasjon av tillegg til Roma-vedtektene om kriminalisering av folkerettsstridig angrepskrig i norsk straffelov.

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil fremsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:01:42]: Eg skal på vegner av stortingsrepresentanten Siv Mossleth og meg sjølv fremja eit forslag om å styrkja det ideelle innslaget i spesialisthelsetenesta.

Presidenten: Representanten Marit Knutsdatter Strand vil fremsette to representantforslag.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [10:02:07]: På vegne av stortingsrepresentantene Marit Arnstad, Sigbjørn Gjelsvik, Heidi Greni, Kjersti Toppe og meg selv vil jeg framsette et representantforslag om at de selvforvaltede universitetene og høyskolene fortsatt skal eie bygg og eiendommer.

På vegne av representantene Kjersti Toppe, Marit Arnstad og meg selv vil jeg legge fram et forslag om å omgjøre nasjonale prøver i grunnskolen til utvalgsprøver.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:37]

Valg av nye medlemmer til valgkomiteen

Presidenten: Det skal velges nye medlemmer til valgkomiteen etter Tina Bru og Abid Q. Raja, som er blitt medlemmer av regjeringen.

Presidenten ber om forslag til nye medlemmer av valgkomiteen.

Ingunn Foss (H) (fra salen): Jeg foreslår Guro Angell Gimse.

Presidenten: Guro Angell Gimse er foreslått som nytt medlem av valgkomiteen etter Tina Bru, som er trådt inn i regjeringen.

Terje Breivik (V) (frå salen): Eg foreslår Ola Elvestuen.

Presidenten: Ola Elvestuen er foreslått som nytt medlem av valgkomiteen etter Abid Q. Raja, som er trådt inn i regjeringen.

Hans Andreas Limi (FrP) (fra salen): Jeg foreslår Siv Jensen.

Presidenten: Siv Jensen er foreslått som nytt medlem av valgkomiteen, istedenfor Hans Andreas Limi.

Andre forslag foreligger ikke, og Guro Angell Gimse, Ola Elvestuen og Siv Jensen anses enstemmig valgt som nye medlemmer av valgkomiteen.

Sak nr. 2 [10:03:32]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om nye virkemidler for utslippskutt i kommunen (Innst. 91 S (2019–2020), jf. Dokument 8:176 S (2018–2019))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 3 minutter til hver partigruppe og 3 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil seks replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen.

De som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Ruth Grung (A) [10:04:22] (ordfører for saken): Først og fremst vil jeg takke Miljøpartiet De Grønne for at de har løftet fram dette forslaget, for kommunene har en usedvanlig viktig rolle i omstillingen i et lavutslippssamfunn, og det blir kanskje ikke godt nok nevnt i andre sammenhenger. Det kommer også fram at Miljødirektoratet anslår at kommunene kan bidra til å redusere klimagassutslippene fra norsk territorium med inntil 25–50 pst. Forslagsstilleren vil redegjøre nærmere for sine konkrete forslag. Jeg vil heretter konsentrere meg om Arbeiderpartiets syn.

Kommunene er forskjellige. Arbeiderpartiet er derfor opptatt av at kommunene får frihet og gode rammevilkår til å prioritere de miljøtiltakene de selv mener har best effekt i sin kommune. Som tidligere kommunepolitikker vet jeg hvordan det oppleves når Stortinget framstår som de som vet best, eller når man prøver å tre nedover kommunene Oslo-modellens eller Bergens-modellens løsninger. Oslo har lite industri, men mange kommuner har både industriutfordringer, spredt bosetning og bosetning spredt over flere øyer, noe som krever både ferjer og hurtigbåter som gir utslipp, og mange andre utfordringer som varierer.

Alle kommuner er pålagt å utarbeide planer for å redusere klimagassutslipp, og de fleste er godt i gang. Jeg må si at det svaret vi fikk fra departementet, viser hvor mye bra som er på gang når det gjelder gode verktøy for kommunene, som klimabudsjett, hjemmel til å vekke miljø i offentlige anskaffelser, Klimasats, Enova og ulike måleverktøy som er med på å gi et godt beslutnings-

grunnlag for gode miljøvalg og støtte til ønsket omstilling.

Det er viktig at de sentrale myndighetene er lydhøre overfor kommunenes behov og agerer raskere enn det vi opplevde i sin tid da vi kjempet for hjemmel til å innføre lokale lavutslipssoner.

Arbeiderpartiet har tiltro til at kommunene tar ansvar for å utvikle de rette tiltakene for nullutslipp, og at de tar opp de hindringene de møter på underveis. Vi har ikke tro på en felles tiltaksplan utformet i samarbeid mellom stat og kommune. Resultatet blir ofte en tiltaksliste som kommunene ikke har noe eierskap til. Vi støtter derfor ikke det nye forslaget fra Senterpartiet, SV og Miljøpartiet De Grønne.

Mange forslag er så detaljerte at det er utfordrende å støtte dem uten at de blir utredet. Arbeiderpartiet støtter derfor kun forslaget om å stille miljøkrav til alle skip som anløper norske havner, og prinsippet om CO₂-fond for næringstransport. Vi forventer at kommunene blir lyttet til ved forbedring av tiltak, ved framtidig tilpassning av lovverk og ved framtidig ressurstildeling.

Jeg fremmer det forslaget som Arbeiderpartiet er en del av.

Presidenten: Da har representanten Ruth Grung tatt opp det forslaget som Arbeiderpartiet er en del av.

Stefan Heggelund (H) [10:07:43]: Først har jeg lyst til å takke for det gode samarbeidet i komiteen også om denne saken, og så har jeg lyst til å benytte anledningen til å gratulere den nye statsråden, Sveinung Rotevatn, med et viktig verv.

Dette er et forslag med mange gode intensjoner. Det betyr ikke nødvendigvis at løsningene som velges fra Miljøpartiet De Grønnes side er like vellykkede. For eksempel: Det er ikke veldig lenge siden dette Stortinget enstemmig vedtok at verdensarvfjordene våre skal være fossilfrie innen 2026 – det gjorde vi i forbindelse med klimameldingen. Det viser at vi har et storting som arbeider godt med disse sakene og stiller strenge krav til ulike næringer. I dette forslaget foreslår Miljøpartiet De Grønne i realiteten å avskaffe cruisenæringen i Norge – halvannet år senere, etter at vi stilte et krav om fossilfrie verdensarvfjorder.

Vi ser også et ønske om å overstyre kommunene. Miljøpartiet De Grønne – til tross for at de er med og styrer kommuner selv, bl.a. landets hovedstad – har ikke noen tro på at lokalpolitikere er i stand til å fatte gode vedtak lokalt i kommunene. Derfor mener de at Stortinget skal overstyre dem enda mer – det til tross for at det i de fleste kommuner jobbes veldig godt med klimapolitikken, uavhengig av hvilke partier som styrer kommunene, når det gjelder både klimabudsjettering og konkrete tiltak for å redusere utslippene.

Det skjer veldig mye i norsk og europeisk klimapolitikk, og det er bra. De borgerlige partiene tok initiativ til at vi skulle inngå avtalen med EU, der vi har et felles europeisk mål og jobber sammen med land i Europa om å kutte både våre egne og Europas utslipp. På bakgrunn av det skal det nå legges fram en systematisk klimapolitikk for alle sektorer. Det er noe nytt i norsk klimapolitikk, og det kommer etter initiativ fra den borgerlige regjeringen. Kunnskapsgrunnlaget fikk vi forrige fredag: Klimakur 2030. Derfor har jeg lyst til å kommentere et løst forslag som ble levert av Miljøpartiet De Grønne i dag, om at «Stortinget ber regjeringen jobbe for å fremme den varslede stortingsmeldingen om oppfølging av Klimakur 2030 før påske». Ønsker man å ha grundige prosesser hvor man faktisk fremmer den beste politikken, eller er det viktigst å fremme forslag i denne salen som gjør at man kanskje kan få et medieoppslag? Noe seriositet må forventes i klimadebatten. Det er også bare da vi får de beste tiltakene på plass.

Ole André Myhrvold (Sp) [10:01:00]: Livet leves i kommunene. Kommunene er derfor helt avgjørende for at Norge skal nå klimamålene – sist slått fast i Klimakur 2030. Dette hersker det ingen tvil om. Som representanten Grung nevnte i stad, viser beregninger fra Miljødirektoratet at kommunene kan bidra til store reduksjoner av klimagassutslippene, og de kan bidra til store reduksjoner av utslipp innenlands.

Offentlige anskaffelser har et klimafotavtrykk på rundt 12 millioner tonn CO₂ årlig. Kommunene står for ca. 40 pst. av disse offentlige innkjøpene. Så her ligger det et klart potensial når det gjelder kjøp av varer og tjenester, nyinvesteringer i bygg, transport osv., osv. Det å diskutere klimapolitikk i kommunene er derfor avgjørende viktig, og slik sett er intensjonen i forslaget bra. Men den debatten bør først og fremst foregå utenfor denne salen. Den debatten må foregå i det enkelte lokalsamfunn og ikke minst i de enkelte kommunestyresalene – ikke gjennom overstyring og innføring av en rekke tiltak som passer for noen, men ikke for de fleste.

I 1837 fikk Norge formannskapslovene, som etablerte kommunene og på mange måter utfylte Grunnloven og sentralmakten. Kommunene fikk i stor grad lokalt selvstyre fordi Norge med sin geografi og sine ulike forutsetninger trenger litt ulike løsninger. Noen trenger gamlehjem, andre trenger skoler. Noen trenger veier, andre trenger ferjer. Det er rett og slett ikke slik at det som passer i Oslo, passer alle andre steder, slik forslaget legger opp til. Faktisk kan det hende at Oslo, som forslagsstilleren trekker fram som et eksempel i klimapolitikken, er ganske unik i norsk sammenheng, fordi den er – og da får Bergen og Trondheim unnskyld meg – tilnærmet vår eneste storby av vesentlig størrelse. Bilfritt

sentrum er kanskje ikke løsningen på Rørvik, trikk hvert femte minutt passer i Stortingsgaten, men andre steder er det knapt nok grunnlag for skolebuss før og etter skoletid.

Skal vi lykkes med klimaomstillingen, må vi begynne nedenfra. God dialog og godt samarbeid mellom kommune og stat er nødvendig. Virkemidler og tiltak for lokalt klimaarbeid som gir reelle utslippskutt i kommunene, må derfor vedtas og iverksettes i kommunene, slik at man finner fram til de beste tiltakene og virkemidlene. Statens oppgave er å være heiagjeng, motivator, for å spille kommunene gode. Der gjør man allerede et godt arbeid, og vi kan bidra mer ved å styrke Klimasatsordningen. Da vil vi lykkes med å redusere klimagassutslipp og skape endringer i kommunene.

Til slutt vil jeg understreke at mange kommuner allerede jobber godt med problemstillingen. Med det tar jeg opp forslag nr. 2, som Senterpartiet er med på.

Presidenten: Representanten Ole André Myhrvold har tatt opp det forslaget Senterpartiet refererte til.

Lars Haltbrekken (SV) [10:14:26]: Klimakur 2030 viser at det er fullt mulig å gjøre store utslippskutt i Norge, men også at det haster med å komme i gang med arbeidet. I Klimakur pekes det på at kommunene spiller en viktig rolle. Kommuner og fylkeskommuner kan gjennom sine ulike roller påvirke en rekke ulike klimatilstander. Det gjelder særlig for utslippsreduksjoner innenfor vei- og sjøtransport, anleggsmaskiner, avfallshåndtering og i arbeidet med karbonfangst og -lagring. Kommunene kan også bidra til utslippskutt innenfor avfall, redusert matsvinn og oppvarming.

Klimakur 2030 så på mulighetene for å styrke kommunenes handlingsrom som innkjøper, planmyndighet og ikke minst i det kommunale klimaarbeidet gjennom rollen som samfunnsutvikler.

Gjennom Klimakur 2030 pekes det på fem sentrale områder som kan bidra til å styrke rammevilkårene for det lokale klimaarbeidet og kommunenes rolle som klimaaktør, og som jeg mener at de forslagene som er fremmet i denne saken, og som SV står bak, støtter opp under.

De fem sentrale områdene som Klimakur 2030 pekte på, var:

- Gi kommunene en tydelig rolle i klimapolitikken. Gi dem forventninger og verktøy.
- Økt og enkelt tilgjengelig økonomisk støtte til kommuner til omstilling og investeringer. Her vil jeg vise til SVs alternative statsbudsjett, hvor vi har foreslått å øke bevilgningene til Klimasats, som har vist seg å være et veldig godt virkemiddel.
- Tydeliggjøre og utvide det juridiske handlingsrommet, spesielt innenfor plan- og bygningsloven. Her

håper vi at regjeringen kommer tilbake i den varslede klimameldingen med forslag om dette.

- Man ville satse på offentlige anskaffelser og sikre etterlevelse og implementering av klimahensyn her.
- Man burde vurdere å innføre krav til rapportering og systematisk integrering av klimahensyn i kommunenes beslutningsprosesser. Her er klimabudsjettering et av virkemidlene.

Skal vi få på plass dette, trengs det et større handlingsrom for kommunene. De må få mulighet, kompetanse og økonomiske ressurser for å kunne utvikle disse tiltakene.

Med det tar jeg opp de forslagene som SV står bak. Samtidig vil jeg trekke forslag nr. 15, da det er et forslag som er likt et forslag vi tidligere har fremmet sammen med Miljøpartiet De Grønne.

Presidenten: Representanten Lars Haltbrekken har tatt opp de forslagene han refererte til.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [10:17:55]: Vi politikere har et særskilt ansvar overfor de unge og generasjonene som kommer etter oss. Forrige uke la regjeringen fram sin Klimakur-rapport, og det fyller meg med glede og forventning å se at regjeringens egen rapport kommer med anbefalinger som ligger tett opptil Miljøpartiet De Grønnes politikk. Vi har altså løsninger klare. Det som gjenstår, er å gjennomføre.

Miljødirektoratet anslår at kommunene kan kutte 25–50 pst. av norske utslipp. Kommunene kan kutte utslipp direkte, og de kan bruke innkjøpsmakten til å stimulere til klimavennlige løsninger og påvirke innbyggernes forbruk.

I kommuner og fylker der Miljøpartiet De Grønne sitter med makten, har de ambisiøse klimamål og egne klimabudsjetter. Viken, med både ferje og distrikt, med lokalsamfunn fra Hardangervidda til Halden, har et mål om 80 pst. klimakutt innen 2030. Målet i Oslo, som man har snakket om, er å kutte utslippene med 95 pst.

Det er slik politikk Norge og framtidens generasjoner trenger. Men det hjelper ikke om kommuner og fylkeskommuner har ambisiøse mål når regjeringen ikke legger opp til at de kan oppnås. Norsk klimapolitikk ødelegges dessverre av at statsrådene er mer opptatt av andre ting enn å kutte utslipp. Da Klimakur-rapporten ble lagt fram forrige uke, var klima- og miljøministeren mest opptatt av at klimatiltak ikke må gå ut over veksten. Landbruksministeren er skeptisk til å redusere kjøttforbruket, selv om Klimakur slår fast at det er det mest effektive klimatiltaket i ikke-kvotepliktig sektor. Oljeministeren avviser kategorisk alle forslag om kutt i oljeproduksjonen. Regjeringens klimapolitikk er som en slankekur med forbud mot å legge om kostholdet el-

ler trene mer. Det fungerer ikke i praksis. Skal kommunene kutte utslipp raskt og effektivt, trenger de bedre verktøy. Det kan vi gi dem i dag hvis denne salen stemmer for Miljøpartiet De Grønnes forslag.

Alle vi som er opptatt av økonomisk bærekraft, ville se det som absurd om kommunene ikke trengte å styre økonomien etter et budsjett. Miljøpartiet De Grønne er også opptatt av bærekraftig klima.

- Vi foreslår bl.a. at alle kommunene skal ha et klimabudsjett, samt å gi nasjonal støtte til klimabudsjettering.
- Vi vil subsidiere kommuner og fylkeskommuner som velger klimasmarte løsninger, selv om de er dyrere.
- Vi vil gi kommuner hjemmel til å innføre lavutslippssoner for å kutte utslipp fra veitrafikk.
- Vi vil utvide og styrke Klimasatsordningen kraftig.

Vi fremmer et forslag, sammen med SV, om klimabelønning, og også et løst forslag i dag, der vi ber regjeringen fremme den varslede stortingsmeldingen om oppfølging av Klimakur 2030 før påske, slik at Stortinget rekker å behandle saken i tide til at regjeringen kan innføre nødvendige klimatiltak i forbindelse med statsbudsjettet for 2021.

Med dette tar jeg opp forslagene jeg refererer til.

Presidenten: Representanten Kristoffer Robin Haug har tatt opp de forslagene han refererte til.

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:21:06]: La meg starte med å seie at det er kjekt å vere tilbake i Stortinget – i ei litt anna rolle, men eg ser fram til mange gode debattar, både med komiteen og med Stortinget elles.

Til saka: Eg er einig med Une Bastholm og Miljøpartiet Dei Grøne i at kommunane spelar ei sentral rolle i klimaarbeidet, då dei er gjevne ei rekkje oppgåver og verkemiddel allereie som gjev moglegheit til å påverke kjelder til utslepp av klimagassar. Kommunen er politisk aktør, han er tenesteytar, myndigheitsutøvar, innkjøpar, forvaltar av eigedom og ansvarleg for samfunnsutvikling, planlegging og tilrettelegging for gode levestandardar for befolkninga.

Regjeringa har vedteke ambisiøse mål om utsleppsreduksjonar på nasjonalt nivå. Førre fredag fekk eg Klimakur 2030, som fleire har vore inno. Der har Miljødirektoratet og ein del andre etatar greidd ut kva tiltak og verkemiddel som kan gje minst 50 pst. reduksjon i ikkje-kvotepliktige utslepp innan 2030. Den utgreiinga skal vi bruke til å lage ei stortingsmelding med ein plan for korleis vi skal gjennomføre dei utsleppskutta.

Eg merkar meg at ein er utolmodig her, og at Miljøpartiet Dei Grøne har fremja eit forslag om at vi skal leggje fram den meldinga allereie før påske. Det er bra å vere utolmodig, men eg vil minne Stortinget om at den-

ne planen, eller rettare sagt kuren, no er ute på høyring. Høyringsfristen er 30. april. Det betyr at viss Stortinget stemmer for Miljøpartiet Dei Grønes forslag, må vi avbryte høyringa med ein gong. Det betyr at ingen i næringslivet, ingen kommunar, ingen enkeltpersonar, ingen i miljøbevegelsen får moglegheit til å uttale seg om Klimakur 2030. Eg er usikker på om Miljøpartiet Dei Grøne eigentleg meiner at det er ein god idé. Men det er bra at folk vil diskutere Klimakur. Det seier noko om kor viktig det arbeidet faktisk er.

Det er viktig at kommunane sitt klimaarbeid er lokalt forankra og tilpassa. Kommunalt sjølvstyre og ramlestyring er hovudprinsipp for staten si styring av kommunesektoren. Det sikrar at avgjerder vert tekne lokalt, tilpassa lokale forhold. Regjeringa sitt hovedefokus overfor kommunane er difor å gje dei ei god verktøykasse, rettleie dei og bidra til å setje dei i stand til å finne gode løysingar lokalt.

I så måte er det slik at Miljødirektoratet på oppdrag frå oss allereie har lagt ned eit betydeleg arbeid med rettleiing og oppfølging av kommunane sitt klimaarbeid. Det arbeidet har høg prioritet i etatane allereie. Kommunane har også allereie god moglegheit til å ta og leggje vekt på klimaomsyn, og vi gjer kontinuerlege vurderingar av om det er behov for å styrkje den verktøykassa.

Til sist vil eg nemne Klimasatsordninga. Ho vart innført som ei femårig ordning i budsjettforliket i 2016, på initiativ frå Venstre, med 100 mill. kr. Sidan det har vi auka opp løyvinga, og det er gjeve tilsegn til om lag 628 mill. kr til 951 prosjekt i heile landet. Det er bra at fleire ønskjer å styrkje den ordninga, ho er vellykka, og det vil sjølvsagt også regjeringa vurdere i dei løpande budsjettprosessane.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Else-May Norderhus (A) [10:24:30]: Jeg vil føye meg inn i rekken og gratulere statsråd Rotevatn med nye og viktig oppgaver. Jeg vil ønske velkommen til debatter i denne salen. Det er stor interesse i denne komiteen for å legge til rette for grønne løsninger.

Venstres klimapolitikk har vel vært rimelig parkert i samarbeidet i regjeringen, men nå, med Fremskrittspartiet ute av regjeringen, kan vi kanskje forvente oss at Venstre blir med på mer konstruktive løsninger framover.

Jeg synes representantforslaget fra Miljøpartiet De Grønne er veldig bra, med mange gode intensjoner, men har regjeringen et verktøy for å lage klimabudsjett rundt omkring i kommunene, slik at det faktisk er mulig for dem som ønsker det? Det er veldig tidkrevende og vanskelig å lage. Det har vi erfaring med. Hvordan vil Venstre hjelpe kommunene med å få til det?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:25:37]: Eg merka meg at representanten nesten starta med å takke regjeringa for statsråden. Så glad i regjeringa trur eg ikkje representanten er, men eg set pris på gratulasjonar. Det er hyggjeleg, og det er kjekt å vere tilbake igjen.

Det er definitivt ikkje slik at Venstre sin klimapolitikk har vore parkert i regjeringa, verken med Framstegspartiet innanfor eller utanfor. Tvert imot har vi auka CO₂-avgifta kvart einaste år, og klimagassutsleppa går no ned for tredje året på rad og er på sitt lågaste nivå sidan 1995. Vi styrkjer innsatsen for flytande havvind og elferjer – eg kunne ha fortsett, men eg skal svare på spørsmålet:

Klimabudsjett er eit godt verkemiddel som fleire kommunar har teke i bruk. Det gjev vi dei støtte til å gjere gjennom rettleiingsverksemd frå Miljødirektoratet. Dei har tilgang til kompetanse. Eg synest det er bra at kommunar tek i bruk den typen verkemiddel. Det må dei fortsetje å gjere, og vi skal støtte opp om det så godt vi kan.

Lars Haltbrekken (SV) [10:26:49]: Jeg vil også gjerne stille meg i rekken av gratulanter til den nye ministeren, som har et utrolig viktig tillitsverv.

Jeg har forstått det slik at den varslede klimameldingen vil komme kanskje opp mot jul, forhåpentligvis. Jeg vil utfordre statsråden til å si noe om tidsbruken, hvor lang tid han ser for seg å bruke før en klimamelding kommer til Stortinget.

Ett spørsmål til: Vil statsråden se på muligheten for å innføre noen av tiltakene som er beskrevet i Klimakur 2030, før klimameldingen kommer, f.eks. det foreslåtte forbudet mot bruk av fossil energi til oppvarming i industrien?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:27:51]: Prosessen rundt klimaplanen til regjeringa er som følgjer: Vi har no Klimakur ute på høyring, og som eg nemnde i innlegget mitt, er fristen 30. april. Den tida trur eg både sivilsamfunnet, næringsliv og organisasjonsliv treng, for dette er omfattande dokument, det er komplisert og femnar mange samfunnssektorar. Vi skal sjølvsagt ta inn over oss høyringsinnspeila.

Det vi har sagt, er at vi skal levere ein klimaplan til Stortinget i løpet av året, men vi vil sjølvsagt jobbe for å levere han så fort som mogleg. Meir presis enn det kan eg ikkje vere på noverande tidspunkt. Dette er tunge prosessar, men eg skal gjere mitt beste for å leie dei gjennom regjering så raskt vi klarer. Men det viktigaste er kvaliteten på planen.

Når det gjeld det andre spørsmålet, om vi vil vurdere å innføre enkelte tiltak allereie no, er for så vidt svaret på det ja. Vi vil sjølvsagt opp mot budsjettet til hausten og i andre prosessar vurdere klimatiltak løpande. Ein del

av tiltaka er for så vidt også allereie innførte, f.eks. forbot mot nydyrking av myr, som fekk stor støtte i Stortinget, med unntak av Arbeidarpartiet og Senterpartiet. Vi vil sjølvstundt vurdere også andre forslag.

Lars Haltbrekken (SV) [10:28:55]: Jeg takker for svarene og synes det er lovende toner at man vil se på muligheten for å innføre noen av tiltakene før klimameldingen kommer.

Jeg registrerer at det har vært en liten diskusjon mellom Høyre og klima- og miljøministeren om det skal inviteres til et nytt klimaforlik i Stortinget eller ikke. Jeg vil spørre statsråden om regjeringen i den kommende klimameldingen kommer til å invitere Stortinget til et bredt og langsiktig klimaforlik som sikrer oss store utslippskutt fram mot 2030, og som gir den nødvendige langsiktighet og trygghet for at det kommer til å skje.

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:29:47]: Eg ønskjer alltid eit så breitt fleirtal som mogleg rundt dei sakene eg og regjeringa legg fram i Stortinget – det gjeld også den varsla klimaplanen. Når det er sagt, er det viktigaste for klimaet, meiner eg, at vi får eit fleirtal som ønskjer å ta oss framover og forsterke den utsleppsnedgangen som allereie skjer. For dei utsleppa som no går ned, må gå ned endå raskare om vi skal nå 2030-målet.

Eg er for min del open for å snakke med alle parti i Stortinget om klima- og miljøpolitikk. Det gjeld også den varsla klimaplanen, og så håpar eg at vi kan få eit så breitt fleirtal som vi kan få, så lenge retninga er så progressiv og grøn som ho kan verte.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [10:30:40]: Jeg vil også gjerne benytte anledningen til å ønske ministeren velkommen i vervet. Vi har store håp og enda større forventninger til ministeren fremover.

Det har vært diskutert hvor sterkt totaliteten i Granavolden-plattformen nå står. Vil ministeren si at klimapolitikken ligger fast, eller vil regjeringen benytte anledningen til å gå fra en grå til en grønnere retning i politikken?

Statsråd Sveinung Rotevatn [10:31:07]: Granavolden er framleis den politiske plattformen til regjeringa, inkludert alle dei gode miljøtiltaka som ligg i Granavolden – anten det handlar om kontinuerleg å trappe opp CO₂-avgifta, å levere ein klimaplan til Stortinget eller å forsterke klimamåla våre. Alt det ligg fast, og det trur eg òg representanten frå Miljøpartiet Dei Grøne bør vere glad for at det gjer. Men det er klart at vi no er nøydd til å sikre oss fleirtal i Stortinget for dei ulike forslaga, og vi håpar at Stortinget vil vere med på det.

Det er òg ein del viktige miljø- og klimaspørsmål som ikkje er endeleg avklarte i Granavolden-plattformen.

No har vi f.eks. ein pågåande og viktig diskusjon om definering av iskantsona i Barentshavet, i lys av faglege råd. Det er ein diskusjon som går føre seg i regjeringa no, og som ikkje er endeleg avklart i regjeringsplattformen.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har også en taletid på inntil 3 minutter.

Karin Andersen (SV) [10:32:12]: Som leder av kommunalkomiteen synes jeg det er viktig å ta ordet i denne debatten, for det er ikke lenger noen tvil om at vi må kutte klimautslippene, og at vi må kutte dem mye raskere enn vi har gjort til nå. Da er kommunesektoren stor og viktig, og det er ikke spørsmål om kommunene skal kutte, men om Stortinget og regjeringen både stiller de riktige kravene og gjør det mulig for kommunesektoren å nå målene.

Klimakutt kan ikke være valgfag, heller ikke for kommunene. Det er ikke slik at alle kommuner nødvendigvis skal gjøre akkurat det samme, noe Senterpartiet later til å tro, men at den skolebussen som går, er utslippsfri, og at kommunene og fylkeskommunene har råd til å kreve at kollektivtrafikken er utslippsfri.

SV fremmet i budsjettet før jul forslag om at fylkeskommunene skulle kompenseres for kollektivtrafikken på både ferje, båt og buss, slik at man kunne ta i bruk utslippsfri kollektivtrafikk. Det ville bety veldig mye. Dessverre ble SV alene om forslaget.

Det er ingen tvil om at det koster litt mer i første runde når man skal ta noen sånne klimakutt. I andre runde utvikler dette både ny teknologi og næringsmuligheter for verftsindustrien, for dem som produserer busser, og for dem som produserer biogass, som i mitt fylke, og at man får på plass infrastruktur og avsetningsmuligheter for biogassen. Dette må vi få på plass. Det er nødvendig med klimakutt. Det er ikke alltid slik at det bare har en nedside, men det koster ofte litt i starten.

Det andre er at vi må få på plass belønningsordninger for flere mellomstore byer og tettsteder. Vi trenger flere sykkelveger og ladestasjoner. Betingelsen for å få slik støtte må jo være at man har tiltak for å få privatbilismen og utslippene ned. Det vil SV veldig gjerne være med på å legge til rette for.

I tillegg er det nødvendig å sikre at alt som går på anlegg, avfall osv., har klimakutt. Da må kommunene ha muligheter til å iverksette dette. Derfor øker SV kommunøkonomien mest av alle partier, også mer enn Senterpartiet, for nettopp å sette kommunene i stand til å gjøre denne jobben. Vi er ikke redde for å stille de kravene som må til, men vi gjør det også mulig for kommunesektoren å ansette kompetanse som gjør at de kan gi sine lokalpolitikere så gode råd og så kvalifiserte saksunderlag

at de kan være med på å ta de riktige beslutningene, slik at klimautslippene i kommunene går kraftig ned.

Ole André Myhrvold (Sp) [10:35:34]: Det er ikke så overraskende at SV har mer penger enn andre partier i budsjettet, det er mer normalen enn det unormale i denne salen. Men når det kommer til klimakutt i kommunene, tror Senterpartiet at vettet er relativt jamt fordelt. Norske kommuner er godt i gang. Ja, de kan gjøre mer, og som jeg også sa i mitt innlegg: Vi skal være heia-gjeng og motivator for at det skjer.

Det som imidlertid skremte meg mest og gjorde at jeg tok ordet, var innlegget til representanten Kristoffer Robin Haug. Han snakket om at det var et misforhold mellom fylker og kommuner og stat, og at man i kommunene ikke kunne gjennomføre klimatiltak og klimapolitikk fordi regjeringen hadde en annen politikk. Men dette er jo folkestyre. Det er velgerne som har valgt representantene i denne salen, som regjeringen springer ut fra. Det er ikke sånn at vi kan sette folkestyrets spilleregler til side selv om vi har en klimautfordring vi skal løse. Tvert imot må vi sørge for å få alle med, både geografisk og sosialt. Da trenger vi brede og inkluderende prosesser.

Derfor kommer Senterpartiet selvfølgelig også til å stemme imot forslaget fra Miljøpartiet De Grønne i dag, om at man skal legge fram en klimamelding før påske, nærmest. Det er ikke sånn vi holder på. Klimakur 2030 fortjener en bred runde med høringer, bred involvering og godt gjennomarbeidede tiltak, som ender med en god debatt blant oss i denne salen og forhåpentligvis gode vedtak til slutt.

Jeg blir litt redd når klimadebatten ender i det autoritære sporet, for det er nesten det det er. Vi er nødt til å holde fast på folkestyrets prinsipper selv om klimautfordringen er eksistensiell.

Karin Andersen (SV) [10:37:42]: Jeg må minne representanten fra Senterpartiet om at Stortinget også er folkestyre, og Stortinget har et ansvar for å sette rammer som får ned klimautslippene. Det kan altså ikke være valgfag for noen. Vi har også et ansvar for å gjøre det mulig. Vi må stille riktige krav, både til innkjøp og til hvordan man organiserer seg, slik at man får ned klimautslippene, og så må Stortinget stille ressurser til rådighet, slik at det blir mulig.

Jeg er helt sikker på at både befolkningen og lokaldemokratiet er fullt ut villige til å være med på dette hvis de får ressurser og muligheter til det. Når det gjelder f.eks. fylkeskommunene og kollektivtrafikken, opplever jeg at de har vært frampå – mye mer frampå enn staten. Der er det staten som henger etter med krav, og staten som henger etter med å være med på å finansiere utslippsfrie ferjer, båter og kollektivtrafikk. Der mangler

det mye penger. Den jobben har fylkeskommunene tatt. Derfor er jeg overrasket over at Senterpartiet ikke var med og stemte for det forslaget SV fremmet, nemlig at dette skal staten betale og forplikte seg på, uten å diskutere det noe mer. For det er helt nødvendig, og det er i tillegg god næringsutvikling. Men det haster mer enn det Senterpartiet mener – det haster mye mer enn det Senterpartiet mener. Derfor er vi som nasjonalforsamling og regjeringen nødt til å ta ansvaret med å komme i gang, og derfor forventer SV at det kommer klare forbedringer på dette, også i budsjettet, før denne stortingsmeldingen kommer, for det er helt nødvendig. På kommunesektoren er det fullt mulig å kutte mye utslipp ved å styrke kommunene faglig, sånn at de har faglig kompetanse på disse områdene, og ved å ta de klimakuttene som det er mulig å ta, via f.eks. belønningsordninger. Det er helt nødvendig.

Også i bygg- og anleggssektoren er det ganske mye å hente ved å stille klare krav på disse områdene. Der har regjeringen dessverre reversert et forslag i teknisk forskrift som Stortinget var enige om, og som stilte krav til bl.a. vannbåren varme i større bygg, noe som kan få ned bruken av elektrisitet, som da kan brukes til utskifting av energikilder som har store utslipp. Vi er nødt til å huskere, vi er nødt til å gjøre alle de små tingene riktig. Kommunene har store muligheter til å realisere dette, og da bør storting og regjering gi dem økonomiske rammer som gjør det mulig.

Stefan Heggelund (H) [10:40:57]: Som en utenforstående må jeg si det er ganske interessant å følge den konflikten som nå dras opp på rød-grønn side. Dette virker som to partier som er ganske uforsonlige, men som allikevel av en eller annen grunn finner at det er best at det er de som samarbeider. Det vi ser i denne saken, er jo et skille mellom partier som er sentraliserende i sin natur, og partier som mener at lokaldemokrati er noe mer enn noe man kan hente fram når man holder festtaler.

Kommunene har også anledning til å stille krav. Ikke alt trenger å være et diktat fra Stortinget. Det overrasker meg ikke at Senterpartiet faller ned på samme side som oss, som er opptatt av lokaldemokrati, og som har tillit til lokale beslutninger. Så skal man fra statens side selvsagt hjelpe til så godt man kan med å gi råd og veiledning om hvordan dette kan fungere best mulig, slik man allerede gjør i dag, og som det ble godt redegjort for av statsråden. I tillegg kommer selvfølgelig den systematiske klimapolitikken for alle sektorer.

Jeg har et spørsmål til Miljøpartiet De Grønne og SV, for representanten fra Miljøpartiet De Grønne harselter nærmest med at det finnes partier i Norge som er opptatt av at vi fortsatt skal ha økonomisk vekst, at vi skal

føre en ansvarlig klimapolitikk som kutter utslippene, ikke utviklingen. Spørsmålet er da – til Miljøpartiet De Grønne og til SV: Er man villig til å føre en politikk som gjør at nordmenn får dårligere lønnsvilkår? Er man villig til å føre en politikk som gjør at skatteinngangen går drastisk ned? Er man villig til å føre en politikk som bremser eller stopper den økonomiske veksten? Er man villig til å føre en politikk som gjør at velferdsstaten fungerer dårligere? Er man villig til å føre en politikk som ikke gir noen verdiskaping fordi det blir stopp, som ikke gir innovasjon fordi det blir stopp, som gjør at den grønne omstillingen vi trenger skjer i markedet, kommer til å havare?

Er det virkelig den kortsiktige politikken Miljøpartiet De Grønne og SV ønsker å føre fram mot 2030? Da synes jeg faktisk borgerlig sides innfallsvinkel er mye mer fornuftig: at utslippene skal kuttes, men ikke utviklingen, og at vi fortsatt skal ha en høy og god levestandard i Norge. Man bør faktisk kjempe for det også når man sitter i et lands nasjonalforsamling – for velferden til innbyggerne i landet man er valgt av.

Lars Haltbrekken (SV) [10:44:11]: Det vi ser i klimakampen i dag, er at en rekke kommuner ønsker å gå foran, ønsker å strekke seg lenger i arbeidet med å kutte i utslippene av klimagasser enn det regjeringen gjør. Jeg kunne ha listet opp flere kommuner som har satt seg djuvne mål for utslippskutt fram mot 2030 enn det flertallet i denne sal har gjort.

Jeg kunne også ha listet opp flere kommuner som ønsker å stille krav til cruisenæringen, som ønsker å stille krav til hvor mange cruiseskip, og som ønsker å stille krav til størrelsen på cruiseskipene som skal komme på besøk til deres havner. Men de har ikke mulighet til å stille disse kravene. Havneloven forhindrer dem i det, for ifølge den er de pliktige til å ta imot de besøkene som kommer. Derfor har SV fremmet forslag i Stortinget om endringer i havneloven som gjør at kommunene som ønsker å stille miljøkrav til f.eks. cruisenæringen, skal få lov til det. Det har dessverre flertallet i denne sal stemt ned, men det skal Stortinget få muligheten til å tenke over én gang til når næringskomiteen legger fram sin innstilling om cruisetrafikken, basert på et forslag fra SV.

Da har Stortinget mulighet til å ta lokaldemokratiet på alvor og gi Bergen, Trondheim og Stavanger mulighet til å sette de begrensningene de ønsker på den cruisetrafikken som skal komme inn til byene. Da har representantene mulighet til å vise at deres honnørord om lokaldemokrati ikke bare tilhører festtaler fra Stortingets talerstol, men faktisk betyr noe.

Så blir vi utfordret på klimatiltak og vekst. Jeg tror at store deler av Norge vil tjene på strenge klimatiltak, få økt sysselsetting og økt vekst nettopp som en følge av

klimatiltak. For å ta min egen hjemby, Trondheim: Jeg tror at det å stille krav til oppdrettsnæringen om nullutslipp fra deres virksomhet vil bety økt produksjon av nullutslippsbåter, batterier og annen utslippsfri teknologi som vil skape arbeidsplasser og inntekter. Det har dessverre denne sal også stemt imot, men det får de mulighet til å gjøre noe med ganske snart.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [10:47:29]

Interpellasjon fra representanten Margunn Ebbesen til landbruks- og matministeren:

«Det ble i 2019 avdekket flere tilfeller av kritikkverdig forvaltningspraksis i Mattilsynet. Stortinget anmodet derfor i juni 2019 regjeringen om å gjennomføre en uavhengig gransking av Mattilsynets tilsynsvirksomhet i grønn og blå sektor. Landbruks- og matdepartementet fulgte opp Stortingets anmodning ved å gi et granskingsoppdrag til KPMG, som leverte sin rapport i desember 2019. Granskingsrapporten avdekker betydelige svakheter i Mattilsynets planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn. Regelverksforvaltningen er ikke enhetlig, og Mattilsynets kommunikasjon med dem det føres tilsyn med, er mangelfull. Mattilsynet får kritikk for mangelfull styring og planlegging, både når det gjelder risikobasering, kvalitetssikring og opplæring. IKT-systemene støtter heller ikke effektiv planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn. Dette er alvorlige funn som det må tas tak i raskt og kraftfullt. Vi er avhengige av å ha et mattilsyn som både brukere og forbrukere kan ha tillit til. Tilliten til Mattilsynet må gjenreises.

Hvordan vil statsråden følge opp granskingsrapporten og sikre at det raskt blir varige forbedringer i Mattilsynets tilsynspraksis?»

Margunn Ebbesen (H) [10:48:56]: Avdekkingen som skjedde i 2019 av kritikkverdig forvaltningspraksis i Mattilsynet, var meget urovekkende. Derfor er denne interpellasjonsdebatten viktig. For den handler om tillit og trygghet. Tillit til forvaltningen er noe av det skjøreste vi som politikere må beskytte, og særlig når den tilliten omhandler tryggheten til noe av det vi bør være særdeles opptatt av – nemlig maten vår.

I løpet av 2019 mottok vi i Høyre, sikkert sammen med flere andre stortingsrepresentanter, flere bekymringsmeldinger om kritikkverdig forvaltningspraksis i Mattilsynet – både til oss direkte og gjennom media.

Når det i den offentlige debatten ble stilt spørsmål ved Mattilsynets forvaltningspraksis og pekt på at den ikke var i samsvar med god forvaltningsskikk, som forutsatt i forvaltningsloven, var Høyre og heldigvis også en

samlet næringskomité enige om at det måtte gjennomføres en uavhengig gransking av Mattilsynets tilsynsvirksomhet innenfor både grønn og blå sektor.

Mattilsynet har en viktig rolle å spille for at både vi som forbrukere og ikke minst de som får Mattilsynet på besøk, har tillit til at tilsynet blir gjennomført på en kompetent måte, i tråd med de normene som gjelder for god forvaltningsskikk, og ikke minst tillit til at de funnene som blir presentert i tilsynsrapportene, er korrekte.

I desember i fjor la konsultentselskapet KPMG fram sin granskingsrapport. Rapporten ble godt mottatt, og dessverre viste funnene mange av de bekymringene både vi som politikere og brukerne for øvrig hadde løftet i forkant. Det er svært urovekkende at rapporten bekrefter dårlig forvaltningspraksis og et sterkt behov for opprydding og forbedring av tilsynet.

Det er særlig tre områder rapporten avdekker som jeg ønsker å løfte inn i dagens interpellasjon. Disse tre områdene mener jeg det er helt essensielt at vi sammen med regjeringen ser på hvordan vi kan løse på en best mulig måte.

La meg begynne med det første og kanskje mest åpenbare for oss politikere. Vi fikk mange henvendelser og rapporter fra brukere rundt omkring i landet som var oppgitt over det de opplevde som ulik forvaltningspraksis fra region til region, fra kontor til kontor – ja, til og med fra saksbehandler til saksbehandler. Dette gjaldt i både grønn og blå sektor.

Rapporten viser til at Mattilsynets organisering bidrar til lite effektiv styring og uklare ansvarsforhold, og trekker funnene så langt som til å si at det er indikasjoner på at det er «utviklet egne tilsynskulturer i de fem regionene». Funnene i rapporten viser:

«Omorganiseringen har bidratt til mer enhetlige tilsyn i den enkelte region, mens det er mer usikkert om tilsynene har blitt mer enhetlig mellom regioner. Det er uklar ansvarsfordeling og uklare myndighetsforhold mellom hovedkontoret og regionene. Dette har blant annet resultert i svak styring og manglende enhetlighet i hvordan regioner er organisert.»

Dette er svært uheldig, og KPMG anbefaler i sin rapport at dette er en av de overordnede problemstillingene som må tas på alvor nokså raskt. Jeg er enig med KPMG og mener departementet, sammen med Mattilsynet, her må sette inn strakstiltak med tanke på hvordan prosedyrer og retningslinjer for hele tilsynet må gjøres helhetlige og forutsigbare for brukerne, uavhengig av region.

Forutsigbarhet og transparens for brukerne er det andre jeg ønsker at departementet tar med seg i den videre behandlingen av denne saken. Under behandlingen av pelsdyrsaken i fjor mottok vi flere henvendelser fra brukere som opplevde et tilsyn med en politisk agen-

da og med en påtatt kontroll- og formynderposisjon som ble forvaltet på en ubehagelig og konfronterende måte.

La meg gjøre én ting klinkende klart: Offentlige virksomheter eller underliggende etater skal være korrekte og profesjonelle i sin framtrede, og ikke under noen omstendighet skal embetsmenn opptre med en personlig politisk agenda. Dette er særdeles uprofesjonelt, og jeg forventer at departementet følger med på at det ryddes opp i eventuelle slike holdninger hos et statlig embete.

Rapporten påpeker: «Regelverksfortolkningen er ikke enhetlig.»

Videre påpekes det:

«Hovedkontoret har store utfordringer med å drive god regelverksfortolkning og formidling til Mattilsynets inspektører og til tilsynsobjektene. Kravpunktmaler, som beskriver hvilke krav som skal kontrolleres på tilsyn, mangler på flere områder. På andre områder finnes det flere versjoner med kravpunktmaler, uten at det gis tilstrekkelig veiledning om hvilken mal som skal brukes. Mangel på kravpunktmaler fra hovedkontoret fører til at regioner og avdelinger utvikler egne maler og metoder som ikke alltid deles med andre. Dette har store konsekvenser for enhetligheten i Mattilsynets tilsyn.»

Igen vitner rapporten om alvorlige mangler og grobunn for at tilsyn på likt brukergrunnlag på gårder eller havbruksfarmer kan bli utført ulikt. At det i tillegg utvikles egne maler som ikke deles med andre, kan medføre at det vil være rom for egne politiske agendaer for dem som driver tilsyn. Dette skal ikke være mulig, og Høyre forventer at departementet følger opp dette i tråd med de forventninger og tiltak som rapporten foreslår.

Det siste funnet jeg ønsker å adressere, er fraværet av faglighet og kvalitet i de oppgavene tilsynet skal utføre. Ved opplevd misnøye, urettferdighet eller feilbehandling av systemet vil ikke brukerne lenger ha tillit til eller ønske et samarbeid med offentlig myndighet. Dette er en svært uheldig utvikling fordi tilsynets rolle som rådgivende organ vil forvitte. Den faglige kvaliteten må tilbake – det kan ikke være politiske agendaer i Mattilsynet.

I sin rolle skal Mattilsynet veilede om regelverk, formidle informasjon og kunnskap samt ha god beredskap. Rapporten viser at det er mangel på opplæringsprogrammer, svake systemer for kvalitetssikring og -kontroll samt svake systemer for planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn.

Alle disse manglene sier rapporten handler om mangel på ressurser, men jeg tror, ut fra andre avdekkinger i rapporten, at dette også handler om mangel på ledelse og styring, som igjen har gått ut over både fagligheten og legitimiteten til Mattilsynet.

Ved å ha en tydelig ledelse og stramme til og prioritere vil et system for faglighet og kvalitet kunne tvinge seg fram, fordi man får spesifisert og spisset informasjon om riktige forberedelser, gjennomføring og evaluering av tilsynsoppgavene.

For Høyre er det også viktig at Mattilsynet prioriterer rapportens funn om at det er mangel på kommunikasjon med brukerne. Gjennom prioritering av riktige ressurser og en bedre dialog med dem man skal utvise tilsyn og rådgiving overfor, håper vi at tilliten til tilsynets rolle både som rådgiver og som kontrollør kan opparbeides igjen.

Høyre er en sterk forsvarer av at enkeltmennesket skal oppleve et godt møte med det store systemet. Når det gjelder Mattilsynet, bekrefter vel denne rapporten at det ikke alltid har vært tilfellet her. Men vi er nå opptatt av å se framover og se på hvordan det bør gjøres endringer på kort og lang sikt.

Det er allikevel viktig for meg å påpeke at det er systemet som er problematisk i forvaltningspraksisen. Jeg kjenner mange mennesker som går på jobb hver dag i Mattilsynet med engasjement, med profesjonalitet og med stolthet over den jobben de gjør. Det skal de fortsette med, også etter de eventuelle endringene som nå gjøres. Jeg ønsket bare å understreke at våre utfordringer og kritiske bemerkninger er rettet mot ledelse og system, ikke mot de mange dyktige ansatte som går på jobb hver dag i Mattilsynet.

Til slutt: Vi er avhengige av å ha et mattilsyn som både brukere og forbrukere kan ha tillit til. Så mitt spørsmål til statsråden er: Hvordan vil hun følge opp granskingsrapporten og sikre at det raskt blir varige forbedringer i Mattilsynets tilsynspraksis?

Statsråd Olaug Vervik Bollestad [10:58:04]: Jeg vil først takke interpellanten for interpellasjonen.

KPMG leverte 10. desember 2019 en grundig granskingsrapport. Granskingen var først og fremst en systemgjennomgang og ikke en gjennomgang av enkeltsaker. KPMG peker tydelig på at Mattilsynet ikke har gode nok systemer og rutiner for planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn. Dette kan få konsekvenser for dem som blir ilagt tilsyn.

Granskingsrapporten avdekker alvorlige funn som utfordrer både Mattilsynet og de fagansvarlige departementene. Mattilsynet er en svært viktig etat for norske næringsaktører, det norske helsevesenet og for oss alle som forbrukere. Vi er avhengige av å ha et mattilsyn som både brukere og forbrukere kan ha tillit til.

KPMG beskriver åtte hovedutfordringer i sin granskingsrapport. De har også gitt konkrete anbefalinger knyttet til hvert av disse hovedfunnene. Rapporten danner et grunnlag for det forbedringsarbeidet som nå er i

gang i Mattilsynet. Det avgjørende er at de tiltak og de løsninger som settes i verk, bidrar til å styrke tilliten til Mattilsynet. Det må være hovedprioritet nummer én.

Det er Mattilsynet som har hovedansvar for at forbedringstiltak blir gjennomført, men jeg vil som administrativt ansvarlig statsråd naturligvis ha stor oppmerksomhet på dette i tiden framover.

Jeg hadde møte med Mattilsynet allerede 12. desember 2019. Der ble jeg orientert av Mattilsynets nye direktør om hvordan Mattilsynet vil følge opp funnene fra granskingen med en plan for konkrete tiltak i tiden framover. Mattilsynets direktør er enig i at funnene i granskingsrapporten er alvorlige, og at de viser at Mattilsynet må forbedre måten de arbeider på som tilsyn. Hun har umiddelbart tatt tak i situasjonen og startet forbedringsarbeidet.

Mattilsynets administrerende direktør pekte på at det spesielt blir viktig med

- bedre dialog med næringene og bedre veiledning – det skal bli enklere for brukerne å gjøre rett
- bedre kommunikasjon på tilsyn, som også interpellanten sa, og økt kvalitet på tilsynsrapportene
- bedre styring av planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn

Disse tre områdene løftes fram som de viktigste tingene for å gi effekt på kort sikt. Men for å få tempo og kraft i forbedringsarbeidet har administrerende direktør også satt ned en egen innsatsgruppe som rapporterer direkte til henne. Gruppen skal støtte ansvarlige ledere i å gjennomføre nødvendige forbedringstiltak raskt. Innsatsgruppen er midlertidig og vil være operativ i ett år.

Per 21. januar 2020 har Mattilsynet utarbeidet 26 ulike tiltak som skal følge opp funn i granskingsrapporten. Mattilsynet legger opp til at brukerne skal oppleve merkbare effekter av de tiltakene som er iverksatt i løpet av året.

I tillegg til den eksterne granskingen som KPMG gjennomførte på oppdrag fra departementet, har Mattilsynet gjennomført en egen gransking av den såkalte Lauvås-saken. Det pågår også en egen internrevisjon av tilsyn med mat og dyr i Rogaland, der en også ser på kvaliteten i saksbehandlingen.

Mattilsynet vil vurdere å gjennomføre tilsvarende revisjoner i andre regioner. Mattilsynet gjennomfører også en kartlegging av tilsynsprosessen for å sikre hensiktsmessige retningslinjer og en forsterket internkontroll.

Mattilsynets praktisering av regelverket og gjennomføring av tilsyn blir på ulike måter nå overvåket og kontrollert av andre. Mattilsynet vil generelt ha økt oppmerksomhet på forberedelse til, og oppfølging av, revisjoner fra henholdsvis Riksrevisjonen, EFTAs overvåkingsorgan, ESA, og egne internrevisjoner.

Jeg kan nevne at ESA neste uke skal revidere status for Mattilsynets avviksbehandling etter tidligere inspeksjoner, og i mai gjennomføres en revisjon av fiskehelseområdet.

Mattilsynet har gjennomført en kartlegging av hvordan dyrevernnemndene brukes i dag, og vil på bakgrunn av dette presisere hvordan de skal brukes i framtiden.

Jeg er opptatt av at Mattilsynet må ha tiltak og løsninger på både kort og lang sikt. Det må handle om bl.a. felles regler, forståelse av tilsyn og praktisering av regelverk. Mattilsynets direktør har lagt fram en plan med konkrete og relevante tiltak.

I 2020 forutsettes Mattilsynet å ha tett dialog med de tre matdepartementene om oppfølging av granskingsrapporten, med regelmessige statusmøter. Mattilsynet skal også rapportere særskilt på oppfølgingen av rapporten i tertialrapporter og årsrapporter.

Granskningen var en systemgjennomgang for å se hvordan Mattilsynet planlegger, gjennomfører og følger opp tilsyn. Det var ikke en gjennomgang av enkeltsaker. Mattilsynet gjennomfører som sagt i tillegg en internrevisjon av forvaltningskvalitet i tilsynet med mat og dyr i Rogaland. Disse og andre undersøkelser Mattilsynet gjør av sin forvaltningspraksis, kan komme til å avdekke behov for at Mattilsynet ser nærmere på enkeltsaker. Mattilsynet har orientert meg om at de fortløpende vurderer dette.

Granskingsrapporten viser at Mattilsynet har flere utfordringer med styring, organisering og forvaltningspraksis i tilsynsvirksomheten, og de fleste anbefalingene om tiltak retter seg mot Mattilsynet. To av anbefalingene handler om den overordnede organiseringen av Mattilsynet, og retter seg derfor mot de tre fagdepartementene og forhold som i dag følger av gjeldende lover.

Den ene handler om organisering av klagebehandling og om denne bør skje utenfor Mattilsynet. Den andre handler om hvorvidt styring og interne ansvarsforhold ville komme klarere fram dersom Mattilsynet ble omorganisert fra to til ett forvaltningsnivå. Det er få år siden Mattilsynet ble omorganisert fra tre til to forvaltningsnivå, og all klagebehandling ble samlet på hovedkontoret. Jeg vil likevel, sammen med Mattilsynet og de to andre fagdepartementene, vurdere hvordan vi skal gå videre med disse to utfordringene. Det viktige her må være å bygge opp Mattilsynets tillit og ikke minst få en felles praksis og forvaltning, og det må skje nå.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg har tillit til den planen som Mattilsynets direktør har lagt fram for meg, og så vil jeg ha jevnlig møter med orientering om status og framdrift. Jeg kan nevne at jeg skal ha et nytt møte med Mattilsynets direktør om oppfølging av granskningen den 28. februar, og deretter skal departementene ha sty-

ringsmøte i april. Jeg vil følge Mattilsynet og granskningen som har vært, tett, både gjennom den ordinære styringsdialogen og i egne møter med direktøren.

Margunn Ebbesen (H) [11:07:16]: Jeg takker landbruksministeren for hennes svar. Det er betryggende å høre at ministeren er i tett dialog med Mattilsynet, for det er som ministeren sier: Mattilsynets virksomhet har hatt et svært godt omdømme i befolkningen, og det er utrolig viktig at vi alle sammen bidrar til at den tilliten og det omdømmet kommer tilbake igjen, hvis det er fallende. Det er mange dyktige og dedikerte medarbeidere i Mattilsynet, og derfor – og med en ny direktør også – er det gode muligheter for å bygge opp den tilliten igjen.

Men som sagt i mitt tidligere innlegg: Som representanter får vi – sist fikk vi det vel nå tirsdag kveld – tilsendt urovekkende dokumentasjon på at ting ikke er slik de bør være. Jeg regner med at noe av det vi får tilsendt nå, sikkert kommer fordi man vet at denne debatten skal være i dag, og at man da sender dokumentasjon om at ting ikke er bra. Så jeg håper at dette er ting som går langt tilbake i tid. Men uansett skal vi alle sammen bidra til at vi ikke får slike historier i framtiden.

Jeg får også mange tilbakemeldinger fra mange næringsaktører som er veldig fornøyd med Mattilsynet, som har opplevd et godt samarbeid med dem, som mener at de har vært på tilbudssiden for dem. Men det viser bare at det er et ulikt bilde der ute, og da er det viktig at vi sammen klarer å bidra til at det endres, og at vi får et likt bilde av Mattilsynet – et godt og trygt bilde av den jobben de skal gjøre.

Det er godt å høre at det er satt i gang mange forbedringstiltak allerede. Det kunne være interessant å høre ministeren si noe om de ulike tiltakene som Mattilsynet har kommet opp med og vil iverksette, og kanskje også noe mer om denne innsatsgruppen som hun nevnte: Hva er det den eventuelt skal gjøre?

Statsråd Olaug Vervik Bollestad [11:09:35]: Takk til interpellanten for veldig konkrete spørsmål.

En av de tingene som rapporten er tydelig på, er at det ikke var en enhetlig regelfortolkning. Her er det viktig å styrke dialogen med næringene, så aktørene vet hvordan regelverket skal tolkes, og hvordan de skal etterleve regelverket. Mattilsynet vil også jobbe med å fase ut regionale retningslinjer og erstatte dem med nasjonale retningslinjer. Det er nettopp for å få en enhetlig praksis ved at vi ikke har egenpraktiserende regioner, men et felles regelverk, så næringene – enten en er i den ene eller den andre regionen – opplever å bli tatt på alvor.

Et annet funn i rapporten er manglende kommunikasjon på tilsyn. Det har kommet tydelig fram også i en-

keltsaker som jeg får i min mail. Der er et av tiltakene at man vil gjennomføre en brukerundersøkelse umiddelbart etter tilsynet, der en kan komme med tilbakemeldinger med en gang. I tillegg vil vi gjennomføre prosjektet «Ferdig på stedet». Målet er at inspektørene skal kunne sende en kontrollrapport med beskrivelse av observasjoner og bilder fra tilsynet ved endt tilsyn, altså på stedet, der og da. Avhengig av hvilke funn som gjøres, skal det da gjøres vedtak – om det er hastevedtak eller varsel om vedtak – som skal kunne skrives ut og sendes elektronisk.

Det er noen av tiltakene.

Et tredje funn gjelder svak overordnet planlegging, basert på observert risiko. Et av tiltakene som vil gjennomføres, er å lage en oppdatert instruks også for de dyrevernsnemndene som er en del av tilsynet, noe som gjør at en også får forbedret den biten av det.

Så fikk jeg ett spørsmål til, og det var angående den innsatsgruppen som skal vare i ca. ett år. Det skal være en gruppe som skal jobbe for en rask gjennomføring av forbedringstiltakene. Gruppen skal bestå av tre ansatte fra regionene og én fra hovedkontoret. Innsatsgruppen skal rapportere direkte til administrerende direktør, og de skal også legge fram status og forslag for det strategiske lederforumet som Mattilsynet har, som består av hovedkontoret og regiondirektørene, nettopp for å sikre en enhetlig praksis. De har møter hver 14. dag, og det gjør at de klarer å få ut informasjonen med en gang. Jeg tror at dette vil være med og bidra til å sikre framdriften og resultater på kort sikt før årsskiftet 2020/2021.

Geir Adelsten Iversen (Sp) [11:13:19]: Mattilsynet har vært og er inne i en tillitskrise. Det er en krise som ikke kan vare, tilliten må gjenopprettes. Det var bakgrunnen for at Senterpartiet fremmet forslag om en ekstern gransking av Mattilsynet. Det var viktig at Stortinget støttet forslaget. Granskingen er nå gjennomført og har kommet med tydelige funn og anbefalinger. Nå må anbefalingene følges opp. Senterpartiet forventer at statsråden på egnet vis og tidspunkt gir en samlet vurdering til Stortinget av granskingen og av hvordan statsråden vil følge dette opp. Det gjelder både ekstern og intern gransking. I tillegg har vi riksrevisjonsrapport.

Folk og brukere av Mattilsynet må merke en forskjell. Tilliten til Mattilsynet må bygges opp. Mattilsynet har mange dyktige ansatte, og et velfungerende mattilsyn er en forutsetning for god dyrevelferd i landbruket. Jeg vil også understreke viktigheten av tillit mellom Mattilsynet på den ene siden og næringsmiddelindustri og sjømatnæring på den andre.

Det vil være en vanskelig sak om funnene i granskingen skal åpne for å se på saker på nytt. Det er åpenbart at dersom Mattilsynet oppdager at feil er gjort,

må muligheten til å omgjøre vedtak brukes. Senterpartiet vil be statsråden gi sitt syn på det. Senterpartiet er opptatt av husdyrhold og god dyrevelferd. Derfor setter vi pris på denne interpellasjonen, men den skal ikke erstatte en full rapportering til Stortinget.

Arne Nævra (SV) [11:15:37]: Dette er en fin – og viktig – interpellasjon fra interpellanten. Det er også en viktig rapport som har kommet på bordet, med viktige konklusjoner. Det er avgjørende viktig at vi har tillit til Mattilsynet, det er helt avgjørende. Jeg kan si også som jordbruksvenn at vi skal ha tillit til Mattilsynet.

Det er ofte slik at Mattilsynet blir kritisert fra to sider, delvis fra dem som er veldig opptatt av dyrevelferd, for at Mattilsynet ikke helt gjør jobben de skal gjøre, og så blir de kritisert den motsatte vei, fra den andre siden, fordi de rett og slett er overivrige eller gjør feil i jobben sin. Det er litt nærliggende å ta en parallell, som ikke så mange kanskje har tort å nevne, men som jeg har tenkt, og kanskje mange har tenkt: Dette har visse paralleller til barnevernet i Norge, faktisk, hvor man har svake grupper. Her er dyr og barn ganske parallele – det er svake grupper. Så har vi eierne, altså gårdbrukerne, som eier dyrene, og vi har foreldrene når det gjelder barn. Poenget er at begge institusjoner på et vis blir kritisert fra begge sider – det er en interessant parallell. Begge må ha tillit for at vi skal få et samfunn som vi kan stole på. De har også verktøy som kan ramme enkeltpersoner hardt – det må vi være klar over.

Jeg skal ikke gå inn i detaljene rundt denne rapporten; jeg bare legger merke til at statsråden svarte at de skal ha en slags brukerundersøkelse – vi kan vel kalle det en evaluering – etter et tilsyn, og det er bra. Da håper jeg også den evalueringen tar alle sider av det, om jobben er bra utført i den aktuelle situasjonen.

Så vil jeg også henvise til et representantforslag som nå ligger i næringskomiteen, og det er et representantforslag som SV har fremmet, som tar opp i seg en rekke enkeltforslag. Det gjelder kritikk av Mattilsynet stort sett fra den andre siden, altså at de ikke har fulgt opp og gjort jobben sin i dyrevelferdssaken. Jeg bare håper at de som nå er aktive i denne debatten – og mange flere – kan delta i den debatten når innstillingen kommer fra komiteen, som vel er i neste uke. Jeg håper på en fruktbar debatt også om den siden av Mattilsynet, nemlig om de følger opp de viktige dyrevelferdsspørsmålene i jordbruket.

Nils Kristen Sandtrøen (A) [11:18:46]: Trygg mat, god dyrevelferd og friske dyr er også avgjørende for folks trygghet og helse. Derfor er det veldig bra at denne interpellasjonen er tatt opp. Jeg vil takke for det på vegne av Arbeiderpartiets gruppe.

Det er riktig, som det er sagt, at det er mange dyktige, dedikerte medarbeidere – og så er det ting vi ser har for-

bedringspotensial når det gjelder hvordan Mattilsynet fungerer. I tillegg til den aktuelle problemstillingen vi nå diskuterer, om hvordan tilsynsfunksjonen fungerer, har Mattilsynet mange viktige oppgaver, og de har hatt mange problemstillinger de har måttet håndtere løpende de siste årene. Vi har hatt skrantesyke hos rein, og vi hadde en hundesykdom i sommer, som også krevde ressurser fra Mattilsynet. I tillegg ønsker vi at Mattilsynet skal få ekstra ressurser til å bakke opp og støtte opp under trygg produksjon i oppdrettsnæringen. Det er klart at det vil bli et arbeid som også krever ganske mye ressurser knyttet til å evaluere hvordan arbeidet fungerer i selve tilsynet.

Derfor kunne jeg samlet sett tenkt meg at landbruksministeren kunne si litt om hvordan hun vurderer ressurssituasjonen i Mattilsynet opp mot alle de problemstillingene og viktige oppgavene vi ønsker at Mattilsynet skal kunne levere godt på i tiden som kommer.

Margunn Ebbesen (H) [11:20:40]: Takk til alle som har deltatt i debatten. Det er en viktig debatt. Vi som sitter her i salen, vet at det også sitter folk på kontorene sine og følger debatten, og dette temaet er viktig også ute i media. Jeg er ikke redd for at det ikke er så mange i salen her, for det er mange som er engasjert i dette.

Vi er alle sammen avhengige av at Mattilsynet fungerer godt. Det er det jeg ønsker å bidra til ved å ta opp denne interpellasjonen nå – vise at vi tar på alvor både de tilbakemeldingene vi fikk før granskningen var satt i gang, og ikke minst dem vi får nå når granskingsrapporten er lagt fram, som viser at ikke alt er som det skal være. Det er nå satt i gang en god jobb. Det var veldig bra å høre ministeren fortelle om alle de ulike tiltakene som er satt i gang. Når innsatsgruppen skal ha en virketid på bare ett år, forventer jeg at det vil skje en god del endringer i løpet av ganske kort tid.

Jeg har stor forståelse for de ansatte i Mattilsynet. Det å få søkelyset satt på seg på en måte som dette kan være en stor belastning. Uansett er de satt til å gjøre en viktig jobb for samfunnet vårt, og vi som storting er nødt til å være trygge på at jobben som gjøres der ute, gjøres etter gode forventninger og krav og løses til beste for oss alle, sånn at vi er sikre på at vi har trygg og god mat.

Dette er dyktige ansatte, og jeg stoler hundre prosent på at de kommer til å gjøre en kjempegod jobb i fortsettelsen. Vi skal heie på dem, vi skal heie på ministeren, og vi skal heie på direktøren i Mattilsynet for å få dette til å bli bra i fortsettelsen.

Jeg takker alle sammen for debatten.

Statsråd Olaug Vervik Bollestad [11:23:00]: Jeg vil takke for noen av spørsmålene underveis. Jeg vil først svare representanten fra Senterpartiet, som spurte litt om enkeltsaker. Jeg sa i innlegget mitt at den rapporten

som kom fra KPMG, først og fremst var en systemrapport, men Mattilsynet har egne undersøkelser som gjør at de ser på sin forvaltningspraksis. Hvis de der avdekker noe og ser at de må se nærmere på enkeltsaker, er de villige til å gjøre det. Det er ikke slik at de ikke vil gjøre det, men de må se dette ut ifra de rapportene de da lager.

Jeg fikk et spørsmål fra Arbeiderpartiets representant: Det er helt sant at Mattilsynet har hatt veldig mange uforutsette utfordringer. Det er noe som på en måte ligger i tilsynets vesen også, for man vet aldri hva som kommer. Men det jeg synes var et klokt svar fra administrerende direktør i utgangspunktet, var at uansett hvilke oppgaver vi har, skal kvaliteten være god ut fra de ressursene vi har. Det er den meldingen som er. Så skal jeg komme tilbake til om jeg synes det eventuelt må mer penger på bordet i budsjettet. Men de må bruke ressursene sine slik at vi kan være sikre på og ha tillit til at kvaliteten på det de gjør, er ok. Det må uansett være utgangspunktet.

Mattilsynets virksomhet har historisk sett hatt et veldig godt omdømme i befolkningen, i mange år. Denne rapporten og disse sakene viser hvor fort tillit kan rives ned, og hvor lang tid det tar å bygge opp tillit. Det viser denne situasjonen kanskje mer enn noen gang. Jeg er utrolig opptatt av i den situasjonen vi er i nå, at vi må fokusere på å iverksette tilstrekkelig med tiltak som virker, på de områdene som vi ser av rapporten har klare utfordringer, og dette må vi gjøre først. Mattilsynet må sørge for at alle som er i kontakt med dem, enten det er tilsynsobjekter eller forbrukere, blir ivaretatt på en tilstrekkelig måte, får rett informasjon og opplever en god forvaltningsskikk. Det handler om tillit, det handler om at vi kan stole på dem.

Min sluttappell er at Mattilsynet skal være et tilsyn som vi har tillit til. Da må forvaltningspraksisen bli slik at de som får tilsyn eller ber om hjelp, kan stole på at det som kommer, er gjort på en god måte, og at folk blir møtt på en måte som gjør at det skapes tillit.

Presidenten: Debatten i sak nr. 3 er da avsluttet.

Dermed er dagens kart ferdigdebattert. Stortinget tar nå pause, og i samsvar med den annonserte dagsordenen vil det bli votering kl. 14.

Stortinget tok pause i forhandlingene kl. 11.26.

Stortinget gjenopptok forhandlingene kl. 14.

President: Heidi Greni

Votering

Presidenten: Stortinget skal nå votere over sakene på dagens kart.

Sak nr. 1 er ferdigbehandlet.

Votering i sak nr. 2, debattert 6. februar 2020

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om nye virkemidler for utslippskutt i kommunene (Innst. 91 S (2019–2020), jf. Dokument 8:176 S (2018–2019))

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt 17 forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Ruth Grung på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 2, fra Ole André Myhrvold på vegne av Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslagene nr. 3–14, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne
- forslag nr. 16, fra Lars Haltbrekken på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 17 og 18, fra Kristoffer Robin Haug på vegne av Miljøpartiet De Grønne

Det voteres over forslag nr. 17, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å prioritere mer penger til klimakutt i kommunene ved å vektlegge kommunenes ambisjon og potensial for klimakutt i fordelingen av inntekter og rammetilskudd mellom kommunene.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Voteringstavlene viste at det var avgitt 100 stemmer mot og 3 stemmer for forslaget.

(Voteringsutskrift kl. 14.01.52)

Linda Monsen Merkesdal (A) (fra salen): Jeg stemte feil!

Presidenten: Det blir rettet opp. Da er forslaget med 101 mot 2 stemmer ikke bifalt.

Det voteres over forslag nr. 18, fra Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen jobbe for å fremme den varslede stortingsmeldingen om oppfølging av Klimakur 2030 før påske, slik at Stortinget får en rimelig mulighet til å behandle den før sommeren.»

Sosialistisk Venstreparti og Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Miljøpartiet De Grønne ble med 94 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.02.31)

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 16, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet. Inntektene fra CO₂-avgiften kan gå til klimafond og klimarådgivning til bedrifter.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 94 mot 9 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.02.58)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 3–14, fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen opprette en nasjonal ekspert- og støtteenhet for klimabudsjettering i fylker og kommuner.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen skjerpe det nasjonale klimamålet til 60 pst. kutt innen 2030 sammenlignet med 1990-nivå, og sørge for at kommunene må bidra, blant annet ved å stille følgende krav til at kommunene må:

- a. fra 2020 ha et eget klimabudsjett med konkrete tiltak og ansvarsfordeling som styringsdokument på lik linje med budsjett og økonomiplan.
- b. vurdere klimakonsekvensene i alle relevante saker til politisk behandling.
- c. utarbeide en klimastrategi for kommunens eierskap.
- d. vurdere klimarisiko og -muligheter i styrende dokumenter for kommunens fondsplasseringer og andre investeringer.
- e. fjerne alle fossile utslipp fra egen virksomhet innen 2025.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen systematisk gå gjennom og endre statlig regelverk slik at det bidrar til å nå mål om utslippskutt lokalt og nasjonalt.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvide kommunenes myndighet til å kutte utslipp. Blant annet må kommunene få hjemmel for å innføre lavutslippssoner av hensyn til klima og kunne

stille krav til energi- og materialbruk i områdereguleringer.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å prioritere mer penger til klimakutt i kommunene blant annet ved å:

- a. utvide Klimasatsordningen kraftig, fjerne maksimal støttesats og redusere kravet til egenandel.
- b. gi kommunene midler til å ansette flere klima- og miljørådgivere.
- c. belønne foregangskommuner med raske reduksjoner i klimautslipp.»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å prioritere mer penger til klimakutt i kommunene blant annet ved å øke statens bidrag til kutt i store kommunale punktutslipp, som f.eks. CO₂-rensing av avfallsforbrenning.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjøre offentlige innkjøp klimasmarte blant annet ved å:

- a. endre anskaffelsesforskriften som i dag sier at det kan stilles miljøkrav ved anskaffelser, til at det ved offentlige innkjøp skal stilles miljøkrav.
- b. endre anskaffelsesforskriften til å pålegge foretak som vil prekvalifisere seg i offentlige anbudskonkurranser, å ha dokumenterte tilfredsstillende miljøforpliktelser, for eksempel via Miljøfyrtårn-sertifisering.
- c. lage en nasjonal anskaffelsesstrategi etter modell av Oslo kommune, som fastsetter når fornybar- eller nullutslippsløsninger skal velges i offentlige innkjøp.
- d. subsidiere merkostnader ved kommunale innkjøp som er mer klima-, ressurs- og miljøsmarte enn billigere alternativer.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å tilrettelegge for en planmessig avvikling av fossilbasert cruisetrafikk til fordel for cruisetrafikk basert på fornybare energikilder, med følgende mål:

- a. Den fossilbaserte cruisetrafikken i Norge må avvikles innen 2025.
- b. Norske havner skal stille krav om landstrøm for alle anløp innen 2024.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilrettelegge og stimulere til lokal grønn energiproduksjon og -sparing blant annet ved å:

- a. gi kommunen en rolle som initiativtaker til og rådgiver for utslippskutt, ikke bare for egen virksomhet, men for kommunens innbyggere og næringsliv.
- b. styrke Enovas muligheter til å stimulere lokalprodusert energi gjennom økte tilskudd til solenergi med

mer, begrenset oppad til 50 pst. av anleggets kostnader.

- c. gi energiselskapene mottaksplikt for lokalprodusert strøm til en framforhandlet rettferdig pris.
- d. gjøre det lettere for kommuner, fylker og større bedrifter å få konsesjon til produksjon av solenergi som de kan bruke selv eller selge.
- e. tilby gunstig finansiering for de tiltak som Enova gir støtte til, f.eks. etterisolasjon, varmestyring, varmepumpe og solfanger. Dette skal dekke kostnadene ut over det som Enova gir støtte til, og gi flere råd og incentiv til boligoppgradering som gir lavere klimautslipp.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en nasjonal klimabelønning (også kalt karbonavgift til fordeling, KAF) for eksempel for bensin, diesel og flyreiser for å øke oppslutningen om en ambisiøs klimapolitikk ved å belønne alle som innretter seg miljøvennlig, ved at økte avgifter betales tilbake til folk.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede og stimulere til lokale selvfinansierende varianter av klimabelønningsordninger i kommuner og fylkeskommuner for å øke oppslutningen om en ambisiøs klimapolitikk.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen sikre at statistikk over kommunale klimautslipp publiseres årlig, og senest et halvt år etter avsluttet år.»

Rødt har varslet støtte til forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 93 mot 10 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.03.23)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en plan for iverksettelse av virkemidler og tiltak for lokalt klimaarbeid og reelle utslippskutt i kommunene. Planen utformes i et samarbeid mellom stat og kommunesektor.»
Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 83 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.03.51)

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede en klimabelønningsordning for næringslivet.»

Rødt har varslet støtte til forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ble med 65 mot 38 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.18)

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:176 S (2018–2019) – Representantforslag fra stortingsrepresentant Une Bastholm om nye virkemidler for utslippskutt i kommunene – vedtas ikke.

Presidenten: Sosialistisk Venstreparti, Miljøpartiet De Grønne og Rødt har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling ble bifalt med 91 mot 10 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.04.59)

Presidenten: I sak nr. 3 foreligger det ikke noe voteringstema.

Sak nr. 4 [14:05:16]

Referat

1. (148) Energi- og miljøkomiteen melder å ha valgt Stefan Heggelund til andre nestleder.
2. (149) Finanskomiteen melder å ha valgt Mudassar Kapur til leder og Sylvi Listhaug til andre nestleder.
3. (150) Kommunal- og forvaltningskomiteen melder å ha valgt Jon Engen-Helgheim til første nestleder.
Enst.: Nr. 1–3 vedlegges protokollen.
4. (151) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg og Gisle Meininger Saudland om etablering av Nav-ombud (Dokument 8:56 S (2019–2020))
Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.

5. (152) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sandra Borch, Siv Mossleth, Heidi Greni, Kari Anne Bøkestad Andreassen og Geir Adelsten Iversen om endring av forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (Dokument 8:55 S (2019–2020))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen.
6. (153) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om investeringer i en norsk industriell satsing på flytende havvind (Dokument 8:57 S (2019–2020))
Enst.: Sendes energi- og miljøkomiteen som forelegger sitt utkast til innstilling for næringskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
7. (154) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å fjerne avgiftsfritak på luksuselbiler og innføre miljøtiltak for folk flest i hele landet (Dokument 8:58 S (2019–2020))
8. (155) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om å reversere avgiftsøkninger på alkoholfrie drikkevarer og bevare arbeidsplasser i norsk næringsmiddelindustri og varehandel (Dokument 8:59 S (2019–2020))
Enst.: Nr. 7 og 8 sendes finanskomiteen.
9. (156) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Helge André Njåstad, Jon Engen-Helgheim, Kari Kjønås Kjos, Erlend Wiborg, Hans Andreas Limi, Silje Hjemdal, Tor André Johnsen, Bård Hoksrud og Bengt Rune Strifeldt om å avvikle fylkeskommunen for å kutte byråkrati og bringe tjenestene nærmere innbyggerne (Dokument 8:61 S (2019–2020))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
10. (157) Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om offentliggjøring av ugradert informasjon fra Riksrevisjonens undersøkelse av infrastruktur og støttefunksjoner for kampflyvåpens operative evne (Dokument 8:60 S (2019–2020))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.
11. (158) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trygve Slagsvold Vedum, Geir Pollestad, Sandra Borch og Ole André Myhrvold om virkemidler for å ta i bruk Norges viktigste klimabidrag – skogen (Dokument 8:62 S (2019–2020))
Enst.: Sendes næringskomiteen.

Presidenten: Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

